

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

5–9. avgust 2024.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Avgust 2024.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1

Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 09.08.2024	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	5.344,16	-0,04%	19,59%
Dow Jones Industrial	SAD	39.497,54	-0,60%	12,28%
NASDAQ	SAD	16.745,30	-0,18%	22,04%
Dax 30	Nemačka	17.722,88	0,35%	10,79%
CAC 40	Francuska	7.269,71	0,25%	-2,20%
FITSE 100	Velika Britanija	8.168,10	-0,08%	7,21%
NIKKEI 225	Japan	35.025,00	-2,46%	7,86%
Shanghai Composite	Kina	2.862,19	-1,48%	-12,06%

Izvor: Bloomberg.

1.3

Kretanja na FX tržištu

EUR			USD				
Kurs	Promena		Kurs	Promena			
	1w	YoY		1w	YoY		
EUR/USD	1,0919	0,06%	-0,85%	USD/EUR	0,9159	-0,05%	0,87%
EUR/GBP	0,8558	0,30%	-1,19%	USD/GBP	0,7838	0,24%	-0,34%
EUR/CHF	0,9439	0,59%	-1,93%	USD/CHF	0,8645	0,53%	-1,08%
EUR/JPY	160,09	-0,09%	0,62%	USD/JPY	146,61	-0,16%	1,50%
EUR/CAD	1,4987	-0,92%	1,42%	USD/CAD	1,3727	-0,97%	2,30%

Izvor: Bloomberg.

1.4

Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP			CHF		
	nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	3,66%	-0,1	1,1	5,34%	-1,0	4,0	4,95%	0,0	-23,3	1,21%	-0,3	-49,9
1M	3,62%	0,7	-0,3	5,33%	-1,9	2,1	4,96%	-0,4	-23,7	1,21%	-0,1	-49,5
3M	3,56%	-6,6	-23,1	5,11%	-11,5	-25,6	4,91%	-2,9	-42,4	1,32%	-1,7	-26,3
6M	3,44%	-11,6	-50,0	4,81%	-20,2	-61,5	4,76%	-6,2	-77,1	1,44%	-1,9	4,8
12M	3,18%	-14,4	-87,6	4,36%	-24,0	-95,5	4,47%	-7,2	-123,9	1,58%	-1,0	66,3

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti;

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5

Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za Q3 (u %)
Evropska centralna banka	3,75*	-0,25	06.06.24	12.09.24	3,50
Federalne rezerve SAD	5,25-5,50	0,25	26.07.23	18.09.24	4,75-5,00
Banka Engleske	5,00	-0,25	01.08.24	19.09.24	5,00
Banka Kanade	4,50	-0,25	24.07.24	04.09.24	4,25
Švajcarska nacionalna banka	1,25	-0,25	20.06.24	26.09.24	1,00

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB.

Kurs EUR/USD

Tokom izveštajnog perioda evro je ojačao za 0,06% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od 1,0882 do 1,1008 (tokom perioda trgovanja) odnosno od 1,0909 do 1,0960 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

U ponedeljak je dolar slabio usled očekivanja tržišnih učesnika da će u narednom periodu uslediti intenzivno smanjenje kamatnih stopa od strane FED-a, nakon što su podaci o broju novih radnih mesta van sektora poljoprivrede SAD, objavljeni prošlog petka, ukazali na moguće usporavanje tržišta rada. Takođe, u ponedeljak su objavljeni podaci o proizvođačkim cenama u zoni evra, koje su u junu, u odnosu na isti mesec prethodne godine, smanjene za 3,2%, dok se očekivao veći pad od 3,3%, nakon pada od 4,1% s kraja maja (revidirano sa -4,2%), usled čega je evro ojačao. Kurs EUR/USD dan je završio na nivou od 1,0960 američkih dolara za evro, što predstavlja najvišu vrednost na zatvaranju tokom izveštajnog perioda.

U utorak je dolar jačao kako su se tržišni učesnici pozicionirali nakon slabljenja dolara u prethodnim danima, smatrajući da FED ipak neće tako intenzivno smanjivati kamatne stope. Pored toga, objavljeni su podaci o industrijskim porudžbinama u Nemačkoj, koje su u odnosu na isti mesec prethodne godine niže za 11,8%, nakon smanjenja od 8,7% s kraja prethodnog meseca (revidirano sa -8,6%), usled čega je evro oslabio. Kasnije u toku dana objavljeni su podaci o maloprodaji u zoni evra, koja je u junu smanjena za 0,3% u odnosu na prethodni mesec, dok je očekivan manji pad od 0,1%, nakon rasta od 0,1% u maju, nakon čega je evro nastavio pad.

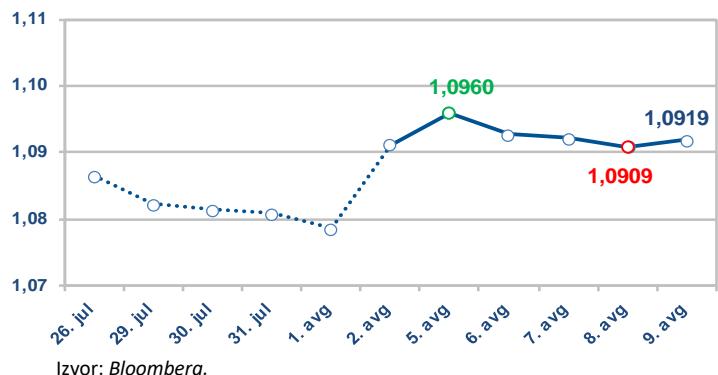
Evro je tokom izveštajnog perioda ojačao za 0,06% prema američkom dolaru.

U sredu je dolar nastavio rast, nakon što su zvaničnici Banke Japana izjavili da neće dodatno povećati restiktivnost monetarne politike ako bi to imalo značajne implikacije na tržišta. Kasnije u toku dana objavljeni su podaci o industrijskoj proizvodnji u Nemačkoj, koja je u junu povećana za 1,4%, u odnosu na prethodni mesec, iznad očekivanja (1,0%), nakon pada od 3,1% u maju (revidirano sa -2,5%).

U četvrtak je kurs EUR/USD zabeležio pad, nakon što je predsednik FED-a iz Ričmonda Barkin izjavio da FED ima dovoljno vremena da proceni da li je došlo do normalizacije američke privrede ili do većeg usporavanja koje bi zahtevalo značajniju reakciju FED-a. Pored toga, objavljeni podaci ukazali su na otpornost tržišta rada SAD. Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD, tokom nedelje koja se završila 3. avgusta, smanjen je na 233 hiljade, sa 250 hiljada, dok je očekivano smanjenje na 240 hiljada. Kurs EUR/USD dan je završio na nivou od 1,0909 američkih dolara za evro, što predstavlja najnižu vrednost na zatvaranju tokom izveštajnog perioda.

1.6

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

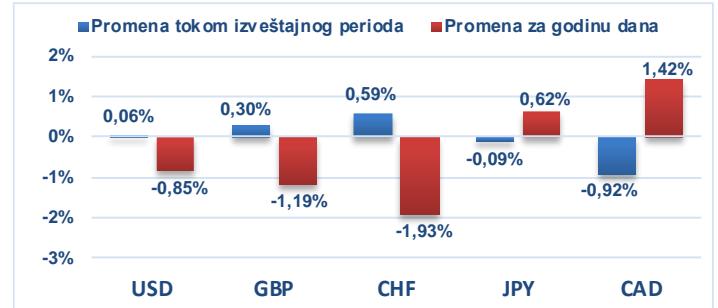
1.7

Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8

Promena vrednosti evra u odnosu na odabrane valute

U petak je kurs EUR/USD zabeležio rast usled pozicioniranja tržišnih učesnika pred podatke o inflaciji u SAD, koji će biti objavljeni sredinom naredne nedelje, a koji bi dodatno mogli povećati intenzitet smanjenja kamatnih stopa FED-a ove godine. Članica Odbora guvernera FED-a Bouman izjavila je da je progres u pogledu smanjenja inflacije, koji je ostvaren tokom maja i juna, dobrodošao, ali da je inflacija i dalje dosta iznad ciljanog nivoa. S druge strane, ona je naglasila da, ako inflacija nastavi da usporava, biće prikladno postepeno smanjivati referentnu kamatnu stopu kako monetarna politika ne bi postala previše restiktivna.

Kurs EUR/USD izveštajni period završio je na nivou od 1,0919 američkih dolara za evro.

Državne obveznice SAD

Prinosi državnih obveznica SAD su tokom izveštajnog perioda povećani duž cele krive. Prinos dvogodišnje obveznice povećan je za oko 17 b.p., na 4,06%, a prinos desetogodišnje obveznice za 15 b.p., na 3,94%.

Tokom izveštajnog perioda prinosi su porasli kako su se tržišni učesnici pozicionirali nakon snažnog pada prinosu u nedelji pre, smatrajući da FED ipak neće tako intenzivno smanjivati kamatne stope. Objavljeni ekonomski podaci ukazali su na i dalje snažnu ekonomsku aktivnost i otpornost tržišta rada SAD i bar delimično otklonili sumnje o naglom usporavanju najveće svetske privrede. Pored toga, nekoliko članova FED-a izjavilo je da FED ima dovoljno vremena da proceni da li je došlo do većeg usporavanja ekonomije pre nego što se odluči da intenzivnije smanji kamatne stope.

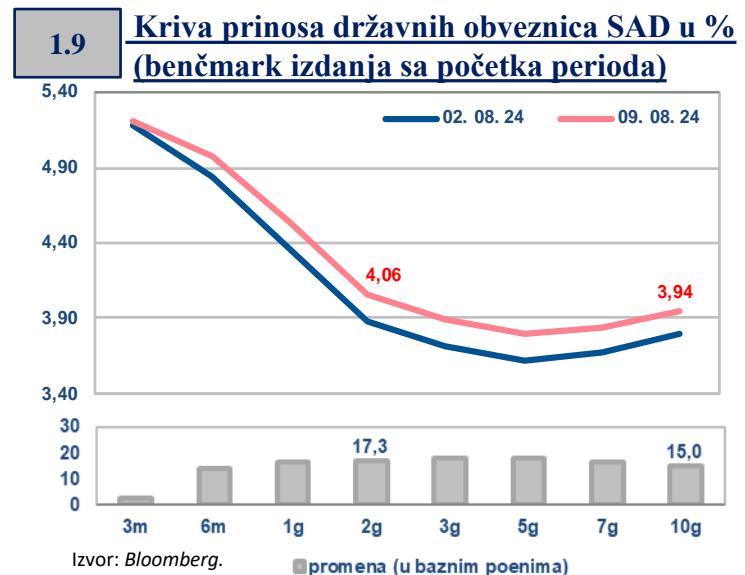
ISM indeks uslužnog sektora SAD u julu je povećan na 51,4, sa 48,8, dok je očekivano da iznosi 51,0. Komponenta novih porudžbina je povećana na 52,4, sa 47,3 (očekivano 49,8). Komponenta koja se odnosi na zaposlenost povećana je na 51,1, sa 46,1, dok je očekivano da iznosi 46,4. Komponenta zaposlenosti našla se u zoni ekspanzije, prvi put od početka godine, zabeleživši najveći mesečni rast od septembra prošle godine. Cenovna komponenta je takođe povećana, na 57,0, sa 56,3, dok je očekivano da iznosi 55,1.

Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 3. avgusta smanjen je na 233 hiljade, sa 250 hiljada, dok se očekivalo da se smanji na 240 hiljada. Broj onih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene u nedelji pre (do 27. jula) povećan je na 1,875 miliona sa 1,869 miliona (revidirano sa 1,877 miliona), u skladu sa očekivanjima.

ISM indeks uslužnog sektora SAD u julu povećan na 51,4 sa 48,8, pri čemu se ponovo našao u zoni ekspanzije.

Članica Odbora guvernera FED-a Bouman izjavila je da je progres u pogledu smanjenja inflacije, koji je ostvaren tokom maja i juna, dobrodošao, ali da je inflacija i dalje dosta iznad ciljanog nivoa. Ona je dodala da ostaje oprezna kada je u pitanju odluka o daljem toku monetarne politike, kao i da fiskalna politika SAD i geopolitički rizici mogu staviti dodatni pritisak na cene. Boumanova smatra da je tržište rada i dalje snažno i da je rast stope nezaposlenosti velikim delom posledica toga što učesnici na tržištu rada duže traže posao, dok stopa otpuštanja ostaje niska. S druge strane, ona je naglasila da, ako inflacija nastavi da usporava, biće prikladno postepeno smanjivati referentnu kamatnu stopu kako monetarna politika ne bi postala previše restriktivna.

Predsednik FED-a iz Ričmonda Barkin izjavio je da FED ima dovoljno vremena da proceni da li je došlo do normalizacije američke privrede ili do većeg usporavanja koje bi zahtevalo značajniju reakciju FED-a. On je naglasio da, ako se dogodilo samo umereno usporavanje, FED može u skladu s tim postepeno prilagođavati stav monetarne politike. Pored toga, Barkin je istakao da je optimističan povodom narednih izveštaja o inflaciji i da očekuje da će se u narednim mesecima trend dezinfalacije nastaviti.

1.10

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
ISM indeks uslužnog sektora SAD	Jul	51,0	51,4	48,8
Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti, u hiljadama	3.Avg	240	233	250
Veleprodaja, M/M	Jun	0,3%	-0,6%	0,3%

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica blago su povećani skoro duž cele krive. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za oko 3 b.p., na 2,38%, a prinos desetogodišnje obveznice za oko 5 b.p., na 2,22%.

Na otvaranju evropske sesije prvog dana nedelje, prinosi su znatno smanjeni kao posledica objavljenog lošijeg podatka o tržištu rada SAD u petak prethodne nedelje, što je izazvalo rast zabrinutosti i averzije na rizik, pa je tražnja za državnim obveznicama porasla, zbog čega se u jednom trenutku prinos dvogodišnje obveznice našao na nivou od 2,151%, što predstavlja najniži nivo od marta 2023. godine, dok se desetogodišnja obveznica našla na nivou od 2,074%, što predstavlja najniži zabeleženi nivo od početka januara ove godine. Međutim, istog dana, nakon objave podataka o ISM indeksu uslužnog sektora SAD, koji je pokazao da je u julu porasla zaposlenost u okviru sektora usluga, prvi put od januara, prinosi su znatno porasli kako su tržišni učesnici smanjili očekivanja da će FED agresivno smanjivati kamatne stope ove godine.

Industrijske porudžbine u Nemačkoj u junu su povećane za 3,9% u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivao rast od 0,5%, nakon što su u maju smanjene za 1,7% (revidirano sa -1,6%). U odnosu na isti mesec prethodne godine, porudžbine su niže za 11,8%, dok se očekivalo da budu smanjene za 14,2%, nakon smanjenja od 8,7% sa kraja prethodnog meseca (revidirano sa -8,6%). Ako se isključe velike porudžbine, mesečni rast novih porudžbina iznosi 3,3%. Industrijske porudžbine su u junu povećane vođene oporavkom domaće tražnje, nakon što su pet meseci zaredom beležile pad. Najveći pokretači rasta porudžbina bili su automobilska industrija, industrija prerade metala, kao i proizvodnja transportne opreme.

Prinos dvogodišnje obveznice se u jednom trenutku našao na najnižem nivou od marta 2023, a prinos desetogodišnje obveznice na najnižem nivou od početka godine.

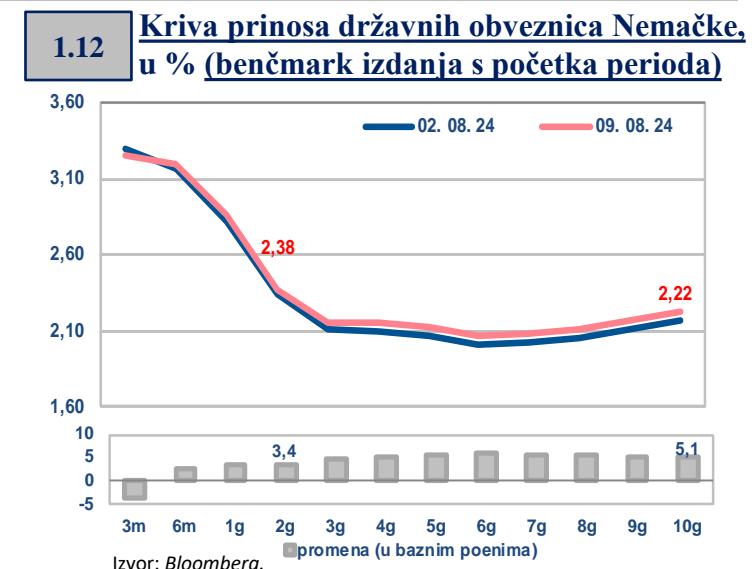
Industrijska proizvodnja u Nemačkoj u junu je povećana za 1,4%, iznad očekivanja (1,0%), nakon pada od 3,1% u maju (revidirano sa -2,5%). U odnosu na isti mesec prethodne godine, industrijska proizvodnja je manja za 4,1% (očekivano -4,2%), nakon smanjenja od 7,2% sa kraja prethodnog meseca (revidirano sa -6,7%). Rast proizvodnje u junu vođen je aktivnošću automobilske industrije i industrije elektronske opreme.

Maloprodaja u zoni evra smanjena je u junu za 0,3% u odnosu na prethodni mesec, dok je očekivan manji pad, od 0,1%, nakon rasta od 0,1% u maju. U odnosu na isti mesec prethodne godine, beleži se pad maloprodaje od 0,3%, dok je očekivan rast od 0,1%, nakon rasta od 0,5% (revidirano sa 0,3%), s kraja prethodnog meseca.

Proizvodačke cene u zoni evra su u junu povećane za 0,5% u odnosu na prethodni mesec, u skladu sa očekivanjima, nakon pada od 0,2% u maju. U odnosu na isti mesec prethodne godine, proizvodačke cene su niže za 3,2%, dok se očekivao veći pad (-3,3%), nakon pada od 4,1% sa kraja maja (revidirano sa -4,2%).

Stopa inflacije u Nemačkoj, prema finalnim podacima, u julu je iznosila 0,5% u odnosu na prethodni mesec, dok je u odnosu na isti mesec prethodne godine inflacija iznosila 2,6%. Oba podatka su bila u skladu sa očekivanjima i preliminarnim procenama.

1.12

1.13

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Industrijske porudžbine u Nemačkoj M/M	Jun	0,5%	3,9%	-1,7%
Industrijska proizvodnja u Nemačkoj M/M	Jun	1,0%	1,4%	-3,1%
Maloprodaja u zoni evra, M/M	Jun	-0,1%	-0,3%	0,1%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabralih zemalja u razvoju

2.1

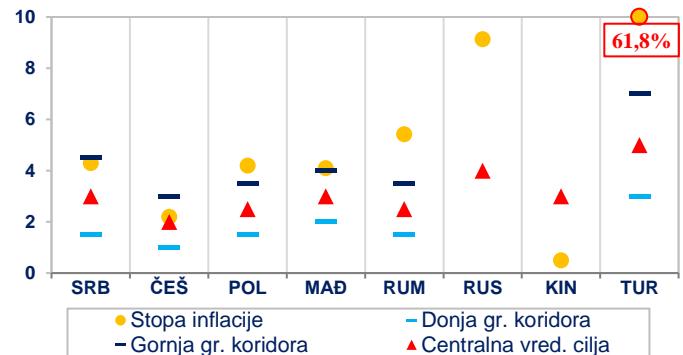
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (Q3, %)*
Srbija (NBS)	6,00	-0,25	11.7.24	12.9.24	5,70
Češka (CNB)	4,50	-0,25	1.8.24	25.9.24	4,30
Poljska (NBP)	5,75	-0,25	4.10.23	4.9.24	5,75
Madarska (MNB)	6,75	-0,25	23.7.24	27.8.24	6,50
Rumunija (NBR)	6,50	-0,25	7.8.24	4.10.24	6,50
Turska (CBRT)	50,00	5,00	21.3.24	20.8.24	50,00
Rusija (CBR)	18,00	2,00	26.7.24	13.9.24	-
Kina (PBoC)	1,70	-0,10	22.7.24	-	-

Izvor: Bloomberg / * T3 2024. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg / sajtovi centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

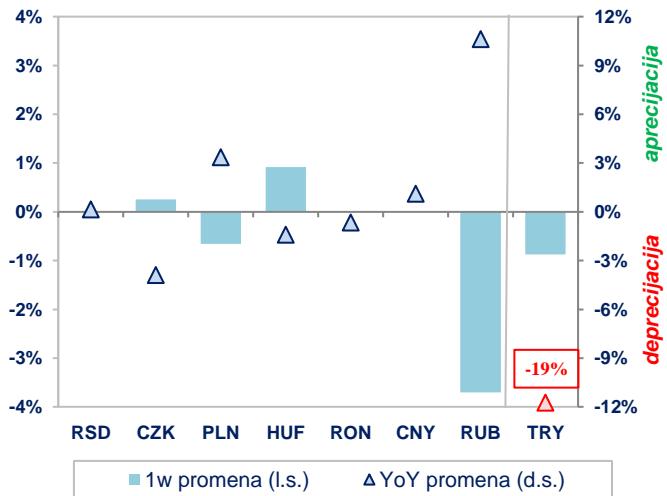
Centralna banka Rumunije (NBR) smanjila je referentnu stopu za 25 b.p., na nivo od 6,50%, pri čemu su tržišni učesnici bili podeljeni između očekivanja zadržavanja referentne stope na nepromjenjenom nivou i smanjenja od 25 b.p. Ovo je **drugo uzastopno smanjenje referentne kamatne stope NBR-a od 25 b.p.**, nakon što je ciklus ublažavanja monetarne politike započet početkom jula. Odluka o nastavku postepenog ublažavanja monetarne politike doneta je u uslovima **smanjenja stope inflacije u Rumuniji**. U saopštenju nakon sastanka navodi se da postoji **znatno poboljšanje u kratkoročnim inflacionim izgledima**, ali da je i dalje prisutna visoka neizvesnost kada su u pitanju duži horizonti projekcija. Prema novim prognozama NBR-a, očekuje se da će **stopa inflacije krajem ove godine iznositi 4,0% YoY**, dok se njeno vraćanje u okvire granica ciljanog koridora (2,5% YoY ± 1,0 p.p.) očekuje krajem naredne godine.

Tokom izveštajnog perioda objavljene su sledeće stope inflacije posmatranih zemalja u razvoju:

- Stopa inflacije u Madarskoj u julu je iznosila 4,1% YoY** (0,7% MoM), što je iznad nivoa iz juna od 3,7% YoY (0,0% MoM), kao i blago iznad očekivanja analitičara od 4,0% YoY (0,5% MoM). **Bazna inflacija je u julu zabeležila nivo od 4,7% YoY**, što je takođe iznad nivoa iz juna od 4,1% YoY.
- Stopa inflacije u Turskoj u julu je iznosila 61,8% YoY** (3,2% MoM) i nalazi se znatno ispod nivoa iz juna od 71,6% YoY (1,6% MoM), kao i blago ispod očekivanja tržišnih učesnika od 62,0% YoY (3,1% MoM). **Bazna inflacija je iznosila 60,2% YoY**, što je ispod nivoa iz juna od 71,4% YoY.
- Stopa inflacije u Rusiji u julu je iznosila 9,1% YoY** (1,1% MoM) i nalazi se iznad nivoa iz juna od 8,6% YoY (0,6% MoM), ali u skladu sa očekivanjem analitičara. **Bazna inflacija je iznosila 8,6% YoY**, što je blago ispod nivoa iz juna od 8,7% YoY.
- Stopa inflacije u Kini je u julu iznosila 0,5% YoY** (0,5% MoM), što je iznad nivoa iz juna od 0,2% YoY (-0,2% MoM), kao i iznad očekivanja analitičara od 0,3% YoY.

2.3

Promena lokalnih valuta izabralih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (s dospećem 2032)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija	5,310	-18,0	-79,0
Češka	3,682	12,4	-41,6
Poljska	5,115	6,0	-36,5
Madarska	6,199	32,6	-127,3
Rumunija	6,482	-6,0	-23,2
Turska	26,490	10,0	719,0
Kina	2,080	4,1	-58,5

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Refinitiv) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

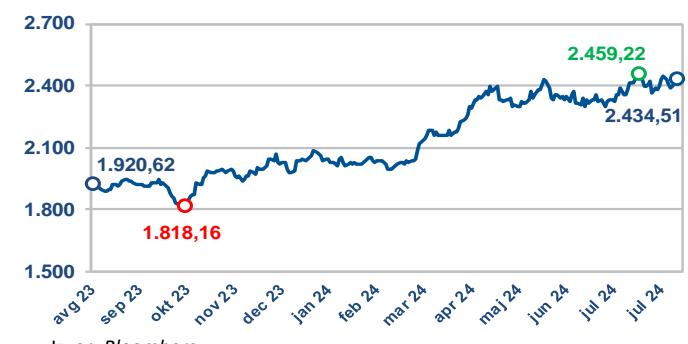
Tokom izveštajnog perioda cena zlata je porasla za 0,16% i kretala se u rasponu od 2.390,02 do 2.434,51 američki dolar po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Na rast cene zlata u posmatranom periodu znatno su uticali sledeći faktori: geopolitički i ekonomski rizici usled zabrinutosti oko širenja sukoba na Bliskom istoku zbog mogućeg uzvraćanja napada Irana na Izrael nakon ubistva političkog lidera Hamasa u Iranu i komandanta Hezbolaha u Gazi; prekogranični napadi vojnih trupa Ukrajine na Rusiju; neto priliv u globalne ETF fondove zlata; lošiji podaci od očekivanih s tržišta rada u SAD, što podstiče očekivanja tržišnih učesnika o agresivnijem pristupu ublažavanja monetarne politike FED-a (50 b.p. u septembru, 50 b.p. u novembru i 25 b.p. u decembru 2024) ali i negativno utiče na vrednost dolara i stope prinosa na državne hartije od vrednosti SAD.

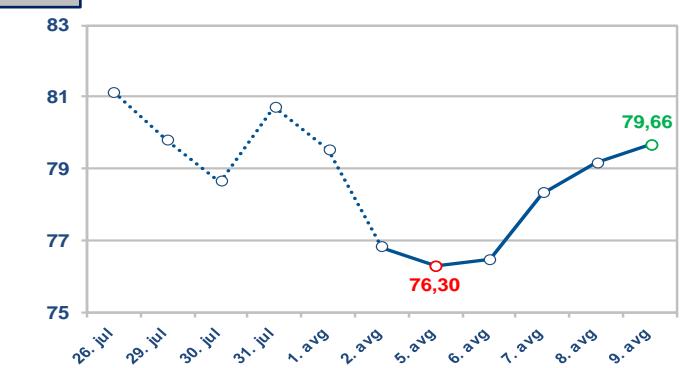
Cena zlata je porasla za 0,16% i na kraju izveštajnog perioda iznosila je 2.434,51 USD/Oz.

Na usporavanje rasta cene zlata u posmatranom periodu uticali su sledeći faktori: poruka Antoni Blinkena, državnog sekretara SAD, upućena Iranu i Izraelu da sukob na Bliskom istoku ne sme da eskalira; carinski podaci Kine o padu uvoza bakra u junu na najniži nivo u prethodnih 14 meseci zbog smanjene tražnje i visokih zaliha; izjave pojedinih predstavnika FED-a o inflaciji iznad cilja da će odluke zavisiti od pristizanja novih podataka i da FED još nije u poziciji da smanji kamatne stope.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.

Cena nafte je porasla za 3,71% i na kraju posmatranog perioda iznosila je 79,66 USD/bbl.

Na ograničenje daljeg rasta cene nafte tokom posmatrane nedelje uticali su sledeći faktori: zabrinutost zbog loših ekonomskih podataka i slabe tražnje za naftom u Kini; vest da će S. Arabija smanjiti izvoz svoje nafte ka Kini u septembru; podaci o padu letnje tražnje za gorivom u SAD; izveštaj Američkog instituta za naftu (API) o povećanju zaliha nafte; povećan broj operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije Baker Hughes.